

Tilinpäätöstietojen lukutaito

KIRSI ÖVERMARK

TILINPÄÄTÖSTIETOJEN LUKUTAITO - MITEN ANALYSOIN TILINPÄÄTÖSTÄ?

Tilinpäätöstietojen lukutaito

Mitkä ovat tilinpäätöksen pääelementit?

Tulos-
laskelma

Tase

Tase-
erittelyt

Liite-
tiedot

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelmasta selviää, kuinka yrityksen tulos tilikaudelta on syntynyt, yksinkertaistettuna:

Tuloslaskelma
Tilikauden tulot –
Tilikauden menot =
Tilikauden tulos (voitto tai tappio)

Tase

Taseessa esitetään yrityksen varat ja niiden hankkimiseen käytettävät rahoituksen lähteet

Taseessa on kaksi puolta, vastaava ja vastattavaa

Vastaava = yrityksen varat

Vastattavaa = oma pääoma ja velat

Vastaava = Vastattavaa

Tase-erittelyt

- Laaditaan varmentamaan tilinpäätöstä
- Tarkoitetaan tase-erien yksityiskohtaista erittelyä
- Yksityiskohtainen selvitys; jossa eritellään nimikekohtaisesti ja riittävästi kunkin tase-erän sisältöä

Liitetiedot

- Liitetiedot täydentävät tilinpäätöksen tietoja
 - Esittämistapaa ja laatimisperiaatteita
 - Selventävät tuloslaskelman ja taseen eriä
 - Annetaan tietoja, joita ei löydy tilinpäätöslaskelmista
- Pakollinen julkistettava osa tilinpäätöstä
- Liitetietovaatimukset löytyvät kirjanpitoasetuksesta (KPA) ja pien- ja mikroyrityksille asetuksesta pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista (PMA)

Tuloslaskelma

LIKEVAIHTO

- +/- Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos
- Valmistus omaan käyttöön
- + Liiketoiminnan muut tuotot
- Materiaalit ja palvelut
- Henkilöstökulut
- Poistot ja arvonalentumiset
- Liiketoiminnan muut kulut

LIKEVOITTO (TAPPIO)

- +/- Rahoitustuotot ja -kulut

VOITTO (TAPPIO) ENNEN

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

- +/- Tilinpäätössiirrot
- Tuloverot
- Muut välittömät verot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Esimerkki

1

Esimerkki

2

Esimerkki tuloslaskelmasta osakeyhtiö

LIKEVAIHTO	125 000 €
+ Liiketoiminnan muut tuotot	1 000 €
- Materiaalit ja palvelut	45 000 €
- Henkilöstökulut	25 000 €
- Suunnitelman mukaiset poistot	5 000 €
- Liiketoiminnan muut kulut	10 000 €
LIKEVOITTO	41 000 €
- Rahoituskulut	2 500 €
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	38 500 €
- Välittömät verot	7 500 €
TILIKAUDEN VOITTO	31 000 €

Esimerkki 2

TULOSLASKELMA 2018, TOSITTEET 1-44

Yrityksen nimi:
Kirjanpitoraportin tyyppi:
Tositteen tila:
Kirjanpitosoitteen pvm:
Raportin pituus:
Raportin sarakkeet:

Oppimistehtävä
Tuloslaskelma
Liiketapahtumat
01.01.2018 - 31.03.2018
Kaikki tilit
Valittu kuusi

01.01.2018 - 31.03.2018

Liikevaihto	126 400,00
300, Yleiset myyntitilit	95 800,00
3000, Myynti	95 800,00
333, Tavaravienti	30 600,00
3350, Yhteisömyynti	30 600,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-10 076,00
3600, Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	10 076,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1 000,00
3750, Vuokratuotot	1 000,00
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
400, Ostot tilikauden aikana	-67 150,00
400, Aine-, tarvike- ja tavarastot	-35 000,00
4000, Ostot	-35 000,00
409, Tavaratuonti	-32 500,00
4110, Yhteisöhankinnat	32 500,00
423, Ostojen aikaisuerät	350,00
4230, Ostojen alennukset	350,00
440, Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2 160,00
4400, Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2 160,00
445, Ulkopuoliset palvelut	-3 000,00
4450, Alihankinta	-3 000,00
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-67 990,00
Henkilöstökulut	
Paikat ja palkkiot	-25 620,97
500, Työntekijöiden paikat ja palkkiot	25 620,97
5000, Työssölobajan normaalipaikat	-21 700,00
5300, Loma-ajan ja sosiaalipaikat	-3 920,97
600, Henkilösivukulut	-5 358,87
600, Eläkekulut	-4 947,05
6100, Eläkevakuutusmaksut	-4 947,05
630, Muut henkilösivukulut	411,82
6300, Sairausvakuutusmaksut	-186,62
6400, Pakolliset vakuutusmaksut	-225,20
Henkilöstökulut yhteensä	-30 979,84
Poistot ja arvonalentumiset	
680, Suunnitelman mukaiset poistot	3 864,00
6800, Suunnitelman mukaiset poistot	-3 864,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-3 864,00

Liiketoiminnan muut kulut	-5 131,00
720, Toimitilakulut	-1 680,00
7200, Toimitilakulut	-780,00
7210, Sähkö ja vesi	-900,00
771, Kone- ja kalustokulut	-1 090,00
7710, Kone- ja kalustokulut	-1 090,00
845, Muut hallintokulut	-2 361,00
8460, Rahallikenteen kulut	-30,00
8470, Vahinkovakuutus	-1 031,00
8480, Kahvitarvikkeet 24%	100,00
8485, Kahvitarvikkeet 14%	-100,00
8490, Ulkopuoliset palvelut	-1 100,00
Liikevoitto (-tappio)	9 359,16
Rahoitustuotot ja -kulut	
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	
Muut korko- ja rahoitustuotot	
916, Muilta	40,00
9160, Muut korko- ja rahoitustuotot, muut	40,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
944, Muille	-810,24
9440, Korkokulut ja muut rahoituskulut, muut	-810,24
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-770,24
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	8 588,92
Tilinpäätössiirrot	
980, Poistoeron lisäys () tai vähennys (+)	1 251,00
9800, Poistoeron lisäys () tai vähennys (+)	-1 251,00
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-1 251,00
Tuloverot	-1 467,58
990, Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-1 467,58
9900, Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	1 467,58
Tilikauden voitto (tappio)	5 870,34

Kustannerakenne esimerkkejä eri toimialojen yrityksille

	Valmistusyritys	Palveluyritys	Vähittäiskauppa
Materiaalit/ Hankintakulut	53 %	0 %	73 %
Henkilökulut	15 %	80 %	16 %
Vuokrat	0 %	12 %	3 %
Muut kulut	13 %	8 %	7 %
Poistot	13 %	0 %	0 %
Korot	6 %	0 %	1 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %

Tase

Vastaava

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet
Aineelliset hyödykkeet
Sijoitukset

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus
Saamiset
Rahoitusarvopaperit
Rahat ja pankkisaamiset

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA

Osake, osuus ym. pääoma
Arvonkorotusrahasto
SVOP-rahasto

Muut rahastot yhteensä

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

PAKOLLISET VARAUKSET

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikaiset saamiset ja velat esitetään aina erikseen.

Esimerkki

1

Esimerkki

2

Esimerkki 1

Vastaava		Vastattavaa		
Pysyvät vastaavat		Omapääoma		
Rakennukset	100 000 €	Osakepääoma	74 000 €	
Koneet	50 000 €	Tilikauden voitto	<u>31 000 €</u>	
Vaihtuvat vastaavat		Oma pääoma yhteensä	105 000 €	
Varasto	45 000 €	Vieras pääoma		
Myyntisaamiset	35 000 €	Pitkäaikainen		
Pankkitili	25 000 €	Lainat		100 000 €
		Lyhytaikainen		
		Ostovelat		30 000 €
		Muut velat		<u>20 000 €</u>
		Lyhytaikainen yhteensä		50 000 €
Vastaava yhteensä	255 000 €	Vastattavaa yhteensä	255 000 €	

Esimerkki 2

TASE, TOSITTEET 1-44

Yrityksen nimi	Oppimistehtävä
Kirjanpitoraportin tyyppi	Liiketapahtumat
Tositteen tila	01.01.2018 - 31.01.2018
Kirjanpitositteen pvm	Kaikki tilit
Raportin pituus	Valittu kausi
Raportin sarakkeet	
	01.01.2018 - 31.01.2018

VASTAAVAA

Pysyvät vastaavat

Aineelliset hyödykkeet

112, Rakennukset ja rakenneimat	65 127,00
1120, Rakennukset ja rakenneimat	65 127,00
116, Koneet ja kalusto	256 558,00
1160, Koneet ja kalusto	256 558,00

Aineelliset hyödykkeet yhteensä 321 685,00

Pysyvät vastaavat yhteensä 321 685,00

Vaihtuvat Vastaavat

Vaihto-omaisuus

150, Aineet ja tarvikkeet	163 000,00
1500, Aineet ja tarvikkeet	163 000,00
Valmiit tuotteet/tavarat	46 785,00
152, Valmiit tuotteet	46 785,00
1520, Valmiit tuotteet	46 785,00

Vaihto-omaisuus yhteensä 209 785,00

Saamiset

Lyhytaikaiset

170, Myyntisaamiset	141 992,00
1700, Myyntisaamiset	141 992,00
175, Lainasaamiset	10 000,00
1750, Lainasaamiset, lyhytaikaiset	10 000,00
Siirtosaamiset	6 347,00
180, Siirtosaamiset	6 347,00
1800, Siirtosaamiset, lyhytaikaiset	6 347,00

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä 158 339,00

Saamiset yhteensä 158 339,00

Rahat ja pankkisaamiset

190, Rahat	34,00
1900, Rahat / käteisvarat	34,00
191, Pankkisaamiset	54 120,89
1910, Pankkisaamiset	54 120,89

Vaihtuvat vastaavat yhteensä 422 278,89

VASTAAVAA YHTEENSÄ 743 963,89

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	24 500,00
200, Osakepääoma	24 500,00
2000, Osakepääoma	24 500,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	391 061,00
225, Edellisten tilikausien voitto (tappio)	391 061,00
2250, Edellisten tilikausien voitto / tappio	391 061,00
Tilikauden tulos	5 870,34

Oma pääoma yhteensä 421 431,34

Tilinpäätössiirtojen kertymä

240, Poistoero	53 739,00
2400, Poistoero	53 739,00

Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä 53 739,00

Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma

263, Lainat rahoituslaitoksilta	164 000,00
2630, Lainat rahoituslaitoksilta	164 000,00

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä 164 000,00

Lyhytaikainen vieras pääoma

283, Lainat rahoituslaitoksilta	60 500,00
2830, Lainat rahoituslaitoksilta	60 500,00
286, Saadut ennakot	3 300,00
2860, Saadut ennakot	3 300,00
287, Ostovelat	38 700,00
2870, Ostovelat	38 700,00
292, Muut velat	-8 635,38
2920, Ennakonpidätys- ja sava-maksuvelka	4 886,62
2935, Verotilipapahtumat	-13 522,00
295, Siirtovelat	10 928,93
2950, Palkkojen siirtovelat	9 616,97
2951, Muut siirtovelat	1 311,96

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä 104 793,55

Vieras pääoma yhteensä 268 793,55

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 743 963,89

Tilinpäätöksen tulkinta/analysointi

- Tarvitaan tilinpäätöksen lukutaitoa, jotta tiedetään mitä tilinpäätös kertoo
- Tilinpäätöksen tulkintaa ja analysointia käytetään apuna johdon laskentatoimissa (sisäinen / operatiivinen laskentatoimi)
 - Yritysjohdo tarvitsee tietoja yritystoiminnan tilasta päätöksentekonsa tueksi
- Monet sidosryhmät kiinnostuneita yrityksen tilinpäätöstiedoista
 - Esim. asiakkaat, rahoittajat, kilpailijat, omistajat, työntekijät, toimittajat

Mihin
tarvitaan

Talouden
perus-
kysymykset

Kannattavuus

Vakavaraisuus

Maksuvalmius

Mihin tulkintaa tarvitaan?

- Käytetään apuna:
 - Tehtäessä arviointeja ja johtopäätöksiä yrityksen/yritysten taloudellisista toimintaedellytyksistä, tulevaisuudesta ja elinkelpoisuudesta
 - Rahoituslaitokset yritystutkimuksissa
 - Liikkeeseen lasketun arvopaperin arvon määrittämisessä
 - Konkurssien ennustamisessa
- Perustana analysoinnille yrityksen tilinpäätöstiedot, joista tärkeimmät tuloslaskelma ja tase

Talouden peruskysymykset

Onko tulos riittävä?
KANNATTAVUUS

Onko
pääomarakenne
terve?
VAKAVARAISUUS

Riittävätkö rahat
aina?
MAKSUVALMIUS

Yrityksen taloudellinen tila ja elinehto perustuu kolmeen osatekijään:
Kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen, jotka lepäävät hallitun kasvun varassa.

Tunnuslukuja kannattavuudesta

Onko yritys kannattava?

Liikevoittoprosentti = $\text{liikevoitto} \times 100 / \text{liikevaihto}$

Voittoprosentti = $\text{tilikauden tulos} \times 100 / \text{liikevaihto}$

Molemmat luvut positiivisina kertovat, että yritys on tuottanut liikevoittoa ja/tai voittoa

Yritysneuvottelukunta on antanut esim. liikevoittoprosentille ohjearvoja:

- yli 10% hyvä
- 5-10% tyydyttävä ja
- Alle 5% heikko

Esimerkki

Esimerkki kannattavuus liikevoitto %

LIKEVAIHTO	125 000 €
+ Liiketoiminnan muut tuotot	1 000 €
- Materiaalit ja palvelut	45 000 €
- Henkilöstökulut	25 000 €
- Suunnitelman mukaiset poistot	5 000 €
- Liiketoiminnan muut kulut	10 000 €
LIKEVOITTO	41 000 €
- Rahoituskulut	2 500 €
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIR- TOJA JA VEROJA	38 500 €
- Välittömät verot	7 500 €
TILIKAUDEN VOITTO	31 000 €

Yrityksen liikevoitto on 41000 euroa

Liikevoittoprosentti= $\text{liikevoitto} \times 100 / \text{liikevaihto}$,
 $41000 \times 100 /$
 $125000 = \mathbf{32,8 \%}$,
jota voidaan pitää erinomaisena
(hyvä jo 10%)

Tunnuslukuja varavaraisuudesta

Omavaraisuusaste =
omapääoma x 100 / taseen loppusumma

Velkaantumisaste =
vieras pääoma / oma pääoma

Yritystutkimusneuvottelukunnan
ohjearvot:

Omavaraisuusaste yli 40% hyvä
Velkaantumisaste alle 1 hyvä

Esimerkki

Esimerkki omavaraisuusaste

Vastaava		Vastattavaa	
Pysyvät vastaavat		Omapääoma	
Rakennukset	100 000 €	Osakepääoma	74 000 €
Koneet	50 000 €	Tilikauden voitto	<u>31 000 €</u>
		Oma pääoma yhteensä	105 000 €
Vaihtuvat vastaavat		Vieras pääoma	
Varasto	45 000 €	Pitkäaikainen	
Myyntisaamiset	35 000 €	Lainat	100 000 €
Pankkitili	25 000 €	Lyhytaikainen	
		Ostovelat	30 000 €
		Muut velat	<u>20 000 €</u>
		Lyhytaikainen yhteensä	50 000 €
Vastaava yhteensä	255 000 €	Vastattavaa yhteensä	255 000 €

Omavaraisuusaste

(omapääomax100/taseen loppusummalla)

$105000 \times 100 / 255000 = 41,2\%$,

jota voidaan pitää hyvänä (yli 40% hyvä)

Tunnuslukuja maksuvalmiudesta

Onko yrityksellä maksuvalmiutta?

Quick ratio = rahoitusomaisuus/
lyhytaikainen vieras pääoma

Current ratio = (rahoitusomaisuus + vaihto-
omaisuus)/
lyhytaikainen vieras pääoma

Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvot
Quick ratio yli 1 hyvä
Current ratio yli 2 hyvä

Esimerkki

Esimerkki maksuvalmius

Vastaava		Vastattavaa	
Pysyvät vastaavat		Omapääoma	
Rakennukset	100 000 €	Osakepääoma	74 000 €
Koneet	50 000 €	Tilikauden voitto	<u>31 000 €</u>
		Oma pääoma yhteensä	105 000 €
Vaihtuvat vastaavat		Vieras pääoma	
Varasto	45 000 €	Pitkäaikainen	
Myyntisaamiset	35 000 €	Lainat	100 000 €
Pankkitili	25 000 €	Lyhytaikainen	
		Ostovelat	30 000 €
		Muut velat	<u>20 000 €</u>
		Lyhytaikainen yhteensä	50 000 €
Vastaava yhteensä	255 000 €	Vastattavaa yhteensä	255 000 €

Quick ratio

(rahoitusomaisuus+/lyhytaikaisilla veloilla)

$$60000 / 50000 = 1,2$$

jota voidaan pitää hyvänä (yli 1 hyvä)

TILINPÄÄTÖSTIETOJEN LUKUTAITO - MITEN ANALYSOIN TILINPÄÄTÖSTÄ?

Tilinpäätöksen hyödyntäminen tulossuunnittelussa

- Tilinpäätös antaa hyvän pohjan seuraavan vuoden tulossuunnittelulle = budjetoinnille
 - Budjetoinnin avulla seurataan yrityksen tuloksen kehittymistä pitkin tilikautta, joko kuukausittain, neljännesvuosittain tai puolivuositain
 - Hyödyt:
 - Nähdään mikäli tulot tai menot eivät ole suunnitelman mukaisia
 - Voidaan nopeammin tarttua poikkeamiin esim. jokin meno on liian suuri suunnitelmaan verrattuna
 - Yritystutkimusneuvottelukunta "tulossuunnitelma" http://yritystutkimusry.fi/wp-content/uploads/2014/02/t2_fin.pdf
 - Mikäli et tee tulossuunnitelmaa, vertaa ainakin ed. tilikauteen tuloja ja menoja kirjanpitäjältäsi saamista tuloslaskelmista
-